

PERQUÈ CREIEM QUE NO S'HA DE FER LA CENTRAL EÒLICA DE TERRANYES.

Les energies alternatives són un sector amb possibilitats de desenvolupament a la Terra Alta (es poden construir, per exemple, parcs eòlics). Però aquestes energies no s'han d'implantar de qualsevol manera, sinó que s'ha de considerar també l'impacte ambiental i paisatgístic ja que el turisme rural és un dels sectors que volem desenvolupar.

Diagnosi socioeconòmica de la Terra Alta. Elaborat pel CIS, Consell Comarcal de la Terra Alta, març 1999, pàg. 69.

1. Què és una Central Eòlica?

Una Central Eòlica és la instal·lació de grans torres metàl·liques de 60, 80 ó 100 m. d'alçada amb un eix i unes aspes que recullen la força del vent i la converteixen en electricitat. Les aspes solen fer un terç de l'alçada de la torre i tot plegat té l'aparença d'un ventilador gegant.

A les Foies-Terranyes està previst col·locar-ne 50 en el projecte original, i 24 segons una posterior modificació.

2. El Mapa Eòlic.

Davant la gran proliferació de projectes de Centrals Eòliques presentats a la nostra comarca (actualment ja són 28), la Plataforma de la Terra Alta i el GEPEC (grup ecologista del Camp de Tarragona) van demanar a la Generalitat que es regulés la qüestió. Els tècnics del Departament de Medi Ambient van fer un projecte de mapa on s'excloïen, per a la construcció de centrals eòliques, tots aquells indrets que ells mateixos ja havien qualificat anteriorment com a espais naturals a protegir. Tot i així, el projecte definitiu permet la construcció en zones d'aquests espais sempre i quan es faci un estudi de l'impacte ambiental que puguin tenir aquestes infraestructures.

Natres ho considerem una contradicció. Difícilment es pot pretendre conservar un espai natural a cop de formigó, ferro, voladures i grans moviments de terra.

Gran part dels 28 projectes presentats s'ubiquen en zones no catalogades com a PEIN i amb un accés molt més fàcil (Serra de la Fatarella, Vilalba,...) i, per tant, és de suposar que l'impacte de les obres serà menor.

Si tenim clar que a causa del seu impacte paisatgístic, acústic, econòmic i ecològic (moltes aus moren en xocar contra les aspes al ser xuclades per les corrents d'aire que generen) no es poden fer tots els 28 projectes presentats, pareix lògic començar per aquells que siguin des de tots els punts de vista menys perjudicials i guardar al calaix els que afecten a les zones més verges i que tenen un significat especial pels seus habitants: el Port per la gent d'Horta i Arnes, la Fontcalda pels de Prat de Comte, Gandesa i Bot, i les serres de Cavalls i Pàndols i el Coll del Moro per la seva importància com a escenaris de la Batalla de l'Ebre.

3. L'obra i el seu impacte ecològic.

Una Central Eòlica suposa l'explanació d'una extensió de terreny molt gran (a Terranyes serien 4 hectàrees) i l'obertura de pistes, línies d'alta tensió (en aquest cas soterrades fins passat Alfara de Carles), estacions transformadores del corrent elèctric i molt de ferro i formigó.

En el cas de les Foies-Terranyes, els camions per a la construcció de la Central pujarien per la carretera de Roquetes al Mascar i la pista dels Llinars, les Foies, Pla de Pilara i Terranyes. La peça més gran fa 24 metres de llargada i la més pesada fa 33'25 tones. És evident que els transports especials obligaran a eixamplar i reasfaltar la carretera del Mascar i arreglar-ne moltes curves. Del Mascar a Terranyes el mateix: les curves tancades s'hauran de modificar, s'encimentaran les costes amb més pendent i es farà un tractament a tot el camí. Per aquesta nova carretera passaran cada dia formigoneres, grues, camions, furgonetes,... durant els dos anys que ha de durar l'obra.

Mentrestant, es podran extreure àrids i graves dels barrancs i rieres del voltant, es faran voladures amb explosius, es terraplenarà tota la zona a ocupar, es construiran desaigües de formigó en tot el perímetre, es faran abocadors per a tota la terra sobrant i es tallaran arbres i arbustos.

Una obra d'aquesta envergadura pot significar, fàcilment, la contaminació de fonts i barrancs (les formigoneres s'han de llimpiar constantment), l'acumulació de tota classe de residus com plàstics, ciment, ferros, bidons, etc, i la possible contaminació per accident en la utilització dels molts productes tòxics que es necessiten en aquestes obres.

Degut a la seva alçada, els ventiladors es veuran des d'Arnes, Horta, Queretes, Calaceit, La Fresneda, etc.

El soroll que produeix una central eòlica supera els 100 decibels. La quantitat de 70 decibels està considerada com al límit del soroll "suportable". El soroll dels ventiladors se sentirà en un radi d'uns 3 a 4 Km, que és la distància en línia recta entre la central i el Mas de Pau, Les Valls o La Franqueta. Actualment, els veïns del poble de Pradell de la Teixeta (Priorat) es queixen de que el soroll els arriba a dins de les cases del poble.

4. Compensacions econòmiques i llocs de treball.

Se'ns ha parlat de 115 milions i d'un pagament anual de 18 milions, tot i que encara no hem vist cap paper que ho certifiqui. Per tant, fins que no se'ns facilitin aquestes dades preferim no opinar al respecte. L'experiència de la Central Eòlica de Pradell ens fa pensar, però, que en realitat seran molts menys dels que es rumoreja.

En quant als llocs de treball creats directament per la central, seran molt pocs i reservats exclusivament a tècnics especialitzats.

L'Ajuntament amb els diners que pugui rebre en concepte de permís d'obres per a les plataformes dels solaments dels ventiladors (els ventiladors no paguen permís d'obra al tractar-se d'una estructura suposadament desmuntable que ara està aquí i demà allà, com les paradetes de fira) pot fer una sèrie d'inversions al poble, que de faena per fer sempre n'hi ha. De totes formes, pensem que l'anunci de que amb aquests diners es crearan llocs de treball al poble és un argument un tant demagògic. I més, quan s'han menyspreat moltes oportunitats per aconseguir llocs de treball a través de subvencions o plans d'ocupació de la Generalitat com, per exemple, la que ha gaudit Tivissa (una brigada de 12 joves per a llimpiar boscos) o La Fatarella i Horta de Sant Joan (un Agent de Desenvolupament i Ocupació Local, persona encarregada de coordinar iniciatives i aconseguir subvencions per crear llocs de treball i dinamitzar les empreses existents).

5. L'impacte econòmic.

Des de fa uns anys, l'experiència d'altres zones de Catalunya ha portat als dirigents polítics de les Terres de l'Ebre a fer una aposta pel turisme com un recurs més per a crear riquesa i frenar el despoblament. La gran inversió realitzada per a fer navegable el riu Ebre del Delta fins a Flix n'és un exemple.

El programa Leader I de la Terra Alta diu que "l'ajut al desenvolupament del turisme rural en aquestes zones tindrà com a objectius complementar les rendes agràries, mantenir la població a la zona i assegurar una bona gestió del paisatge i del terreny" (pàg. 2). A la pàgina 7 insisteix: "Els objectius del programa Leader són crear un entramat socioeconòmic suficientment diversificat en base al turisme rural, per tal que hi hagi un complement de les rendes del camp, s'aturi l'èxode de la població, es recuperin les activitats econòmiques i es preservi el paisatge i el medi natural". Més endavant, destaca el potencial turístic dels Ports d'Horta i Arnes per la seva gran bellesa natural (pàg. 12).

El Leader declara com a objectius principals: la diversificació del sector agrari, mantenir la població a la zona i "fer una bona gestió del medi, del paisatge i del terreny, tenir cura de que les noves activitats siguin compatibles amb el medi natural que disposem" (pàg. 14).

Gràcies a aquest programa europeu, a la Terra Alta hi va haver una inversió total (inversió privada més subvenció) de 1.320.162.195 pts., només amb el Leader I (1995), de les quals 485.894.452 pts. es van invertir en el sector turístic: promoció, cursos de formació, cases de turisme rural, cases de colònies, el càmping, senyalització de camins, restaurants, agrobotigues...

Natres creiem que si s'omple tota la comarca de ventiladors i, en especial el Port, es destruirà bona part de l'atractiu paisatgístic i del potencial turístic que esmenta el Leader.

Per què aquest canvi de criteri?

L'activitat principal de la comarca continua sent l'agricultura. Les perspectives de futur per a la DO Terra Alta del vi i la futura DO de l'oli pareixen molt positives i optimistes, però tal i com diu el Leader és important aconseguir un "entramat socio-econòmic suficientment diversificat en base al turisme rural". Turisme que basa totes les seves possibilitats de creixement en la qualitat dels productes agrícoles, l'interès gastronòmic, la importància del patrimoni històric, arqueològic i cultural (restes íbers, arquitectura renaixentista, nuclis urbans medievals, Via Verda, Batalla de l'Ebre, Picasso,...) i, sobretot, l'atractiu paisatgístic i natural dels Ports.

No sembla gaire coherent que després de cinc anys d'aquesta aposta per un model creixement econòmic respectuós amb el medi natural, ara es vulgui hipotecar tota la feina feta en nom d'uns ingressos econòmics llaminers però carregats de contrapartides.

La construcció de les centrals eòliques comportarà, és clar, uns beneficis econòmics immediats en permisos d'obra, IAE, lloguer de les finques... i alguns llocs de treball en manteniment i vigilància.

De totes formes, pensem que en vistes dels resultats esperançadors que comença a donar el vi, l'oli o el turisme és molt temerari canviar el model de desenvolupament actual i més tenint en compte la importància que pot tenir en aquesta estratègia el futur parc natural.

6. Centrals eòliques i parc natural.

La realització del Parc Natural dels Ports és una oportunitat que creiem que cal aprofitar. L'etiqueta de parc natural és la millor promoció per atreure un tipus de turisme de qualitat més que de quantitat. És un tipus de turisme menys agressiu que el de la Costa i que deixa més beneficis als indrets per allí on passa. El Parc Natural suposa una voluntat d'explotar econòmicament el Port i, de retruc, els pobles de l'entorn de manera respectuosa, sense hipoteques irreversibles.

7. La nostra proposta.

Natres entenem que projectes d'aquesta envergadura s'han de plantejar a nivell comarcal, per evitar que els interessos d'un ajuntament puguin confrontar amb els dels municipis veïns. Creiem que cal fer un plantejament seriós i racional del model de desenvolupament econòmic que es vol per a la comarca i del que cal fer per arribar-hi.

Que cada poble faci la guerra pel seu compte no és la millor solució. Cal posar-se d'acord, deixar de costat enfrontaments partidistes estèrils i posar-nos tots a la faena, sobretot els polítics, que per això estan.

Els problemes dels 12 municipis de la comarca són molt pareguts i cal anar tots a una i apostar decididament per un model econòmic el menys traumàtic possible. Cal tenir clar el que volem ser i cap a on volem anar. Donant bastonades de cec, una aquí i l'altra allà no farem res de profit. És per això que manifestem:

Que es desestimïn definitivament tots els projectes de centrals eòliques que afecten a les zones PEIN i que la resta siguin estudiats a nivell comarcal per tal d'autoritzar-ne només els que suposin un impacte més lleu i reversible per al territori, l'economia i el paisatge de la Terra Alta.